

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УСНЕ НАУКОВЕ МОВЛЕННЯ МИТЦЯ

Спеціальність		B5 Музичне мистецтво B6 Перформативні мистецтва
Галузь знань		B Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти		Магістр
Освітньо-професійна та освітньо-наукова програми		Музичне мистецтво Сценічне мистецтво
Курс		1
Семестр		2
Обсяг дисципліни (години / кредитів ЄКТС)		120 годин / 4 кредити
Статус дисципліни		Вибіркова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Коміна Марина Ігорівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат філологічних наук
	Посада	Старший викладач кафедри іноземних мов
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/foreign-languages/Komina.pdf maryna.komina@num.kh.ua
Анотація		Професійно майстерним на сьогодні можна вважати митця-дослідника, який володіє не лише глибокими фаховими знаннями та теоретико-методологічними засадами академічної діяльності, а й вирізняється ґрунтовною мовно-комунікативною підготовкою. Опанування культури усного наукового мовлення дає змогу магістрантам вільно та нормативно послуговуватися відповідними засобами сучасної української літературної мови для впевненого презентування себе як автора науко-мистецького продукту. Презентація: https://drive.google.com/file/d/1oVzlKmfhXaFpDqTBZAkFFcdgwu1el0JT/view?usp=sharing
Мета дисципліни		Розширити уявлення здобувачів про усне наукове мовлення, спонукати до нормативного використання його вербальних та невербальних засобів для успішного представлення результатів власного наукового дослідження в академічному

Після закінчення вивчення вибіркової дисципліни здобувач буде:	колі. знати: - історію становлення академічної риторики як науки, її закони та принципи; - характерні риси наукового стилю сучасної української літературної мови; - особливості усної форми наукового мовлення; - специфіку вияву лексичних, граматичні, орфоепічних та акцентуаційних норм у науковій мові; - етикет та культурні особливості формального наукового спілкування; - прийоми активного слухання виступів академічної спільноти; - композиційно-логічну структуру усного наукового повідомлення та алгоритм підготовки до його виголошення; - основні комунікативні стратегії ведення дискусії; - призначення та різновиди запитань до академічного оратора та варіанти екологічної реакції на них; - особливості процедури захисту наукової роботи. уміти: - вирізняти науковий стиль та його засоби серед інших стилів сучасної української літературної мови; - правильно використовувати термінологічну лексику та відповідні мовні структури в науковому мовленні; - трансформувати текст наукового стилю в його усно-інформативний різновид; - уникати порушень орфоепічних, акцентуаційних, лексичних і граматичних мовних норм в науковому мовленні; - дотримуватися мовленнєвого етикету під час усного академічного спілкування; - застосовувати прийоми невербальної поведінки оратора-науковця; - володіти культурою сприймання мовлення колег-дослідників; - брати участь в науковій суперечці; - вести конструктивний діалог під час академічної дискусії; - готуватися до захисту магістерської роботи.
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Роль і місце культури наукової української мови в системі лінгвістичних дисциплін. Усна та письмова форми її реалізації. Тема 2. Історія становлення академічної риторики. Її закони. Тема 3. Науковий стиль сучасної української літературної мови: сфера функціонування, основні завдання, характерні ознаки, підстили, жанри. Тема 4. Особливості усного наукового мовлення. Орфоепічні та акцентуаційні мовні норми. Тема 5. Лексичні норми усного наукового мовлення. Оперування фаховою термінологією. Доцільність використання іншомовної лексики тощо. Тема 6. Граматичні норми усного наукового мовлення. Аналіз

	типових помилок. Тема 7. Науковий мовленнєвий етикет та невербальна культура оратора. Культура сприймання чужого виступу. Прийоми активного слухання. Тема 8. Наукове повідомлення як один із жанрів монологічного академічного красномовства. Структура та етапи підготовки. Тема 9. Робота промовця з технічними засобами. Електронна презентація результатів наукового дослідження. Академічна онлайн-комунікація. Тема 10. Наукове повідомлення. Публічне виголошення та аналіз по звершенню. Наукова конференція як засіб вияву культури наукової мови. Тема 11. Діалогічне академічне красномовство. Наукова суперечка, дискусія. Мовленнєва поведінка її учасників. Тема 12. Майстерність формулювання запитань, їхні функціональні особливості та різновиди. Уміння відповідати на поставлені запитання. Засоби екологічного ухилення від відповідей. Тема 13. Захист наукової роботи: структура виступу та поведінка оратора.
Види занять	Практичні заняття, самостійна робота
Методи навчання	Практичний метод у поєднанні з наочним методом (демонстрація й обговорення презентацій на практичних заняттях); словесний метод (бесіда, дискусія), відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційними); самостійна робота (підготовка коротких доповідей, діалогів, виконання практичних завдань).
Форми, методи та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль: опитування (усне, письмове), відповіді здобувачів на практичних заняттях; письмові контрольні роботи; тести; доповіді-презентації. Семестровий контроль: залік, здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою за результатами поточного контролю. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. З критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів поточного та семестрового контролю і послідовністю накопичення балів студентів ознайомлюють на першому аудиторному занятті та за посиланням: https://drive.google.com/file/d/1NL9hqZZs6CHKDpOdll0JhslRSm80L3Of/view?usp=sharing

Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, листування через e-mail, посилання на google-диск. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	Гнатюк, Я. (2013). <i>Еристика та евристика</i>. Симфонія форте. Качак, Т. (2023). <i>Академічна риторика</i>. Місто НВ. Левченко, О. (2012). <i>Науковий стиль: культура мовлення</i>. Видавництво Львівської політехніки. Семеног, О. (2008). <i>Культура наукової української мови</i>. СумДПУ імені А. С. Макаренка. Сивачук, Н., Снігур, І., & Санівський, О. (2013). <i>Академічна риторика</i>. Видавець Сочінський.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Усне наукове мовлення митця», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, протокол №8 від 25 березня 2026 року.